

KOSGEB UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMLERİNİN ANALİZ EDİLMESİ: BİLECİK ÖRNEĞİ¹

Gürkan Haşit^a, Necati Çiftçi^b, Sevgi Gönüllüoğlu^c, Mustafa Arı^d, Bülent Turan^e

Özet

Araştırmanın amacı Bilecik ilinde KOSGEB aracılığıyla yapılan uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin mevcut durumlarının araştırılmasıdır. Girişimcilik ülkeler açısından ekonomik büyümenin hızlanmasında, refah düzeyinin yükselmesinde, istihdam hacminin artmasında, bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kalkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle Dünyadaki gelişmiş veya gelişmeye çalışan tüm ülkelerde girişimciliği özendirici ve destekleyici devlet politikaları kapsamında girişimcilere yönelik çok sayıda eğitim çalışması yapılmaktadır. Araştırma sonucunda eğitimlere katılanların cinsiyetlerinin yaklaşık olarak aynı oranda olduğu, eğitim durumlarında ise en fazla katılımın lisans mezunu olanlardan oluştuğu görülmüştür. 2012 yılı başından 2018 yılı sonuna kadar düzenlenen 188 eğitime 5.796 katılımcı katılmıştır, aynı süre içerisinde 251 kişi (%0,44) ise KOSGEB tarafından destek almıştır. Eğitim düzenleyen 16 kurum bulunurken, bu eğitimlerin %47'si tek bir kurum tarafından düzenlenmiştir. Kursiyerlerle (10), eğitmenlerle (3) ve KOSGEB yetkilileri (2) ile görüşmeler yapılmış ve eğitimlerle ilgili görüşleri alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Eğitimi, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, KOSGEB

ANALYSIS of KOSGEB APPLIED ENTREPRENEURSHIP TRAINING: SAMPLE of BİLECİK PROVINCE

Abstract

The purpose of the study is to investigate the current status of applied entrepreneurship training supported by KOSGEB (Small and Medium Enterprises Development Organization of Turkey) in Bilecik province. Entrepreneurship plays an important role from the view of countries in acceleration of economic growth, promotion of welfare, increase in the volume of employment, elimination of regional disparities. Therefore, in all developed or developing countries, a number of training activities for entrepreneurs are made within the government policies which are supporting and incentive for entrepreneurship. As a result of the research; It was seen that the gender of the participants in the training was approximately the same, and the highest level of participation in education was composed of undergraduate graduates. 5,796 participants participated in 188 trainings organized from the beginning of 2012 to the end of 2018, at the same time 251 people (0.44%) was supported by KOSGEB. While there are 16 training organizations, 47% of these trainings are organized by only one organization. Interviews with trainees (10), trainers (3) and KOSGEB (2) officials have done and their opinions about the trainings have got.

Keywords: Entrepreneurship Education, Applied Entrepreneurship Education (Training), KOSGEB

¹ Bu çalışma Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesinin 2016-02.BŞEÜ.05-10 numaralı Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında desteklenmiştir.

^a Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF, ORCID: 0000-0001-9093-4402, gurkan.hasit@bilecik.edu.tr

^b Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF, ORCID: 0000-0001-6100-7597, necati.ciftci@bilecik.edu.tr

^c Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF, ORCID: 0000-0002-7225-7863, sevgi.gonulluoglu@bilecik.edu.tr

^d Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF, ORCID: 0000-0002-1935-6889, mustafa.ari@bilecik.edu.tr

^e Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi MYO, ORCID: 0000-0002-3553-9538, bulent.turan@bilecik.edu.tr

1. GİRİŞ

Girişimcilik ülkeler açısından ekonomik büyümenin hızlanmasında, refah düzeyinin yükselmesinde, istihdam hacminin artmasında, bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kalkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle Dünyadaki gelişmiş veya gelişmeye çalışan tüm ülkelerde girişimciliği özendirici ve destekleyici devlet politikaları kapsamında girişimcilere yönelik çok sayıda eğitim çalışması yapılmaktadır. Ülkemizde de bu amaca yönelik olarak çok sayıda il ve ilçemizde KOSGEB'in önderliğinde girişimcilere yönelik olarak düzenlenen uygulamalı girişimcilik eğitimleri yapılmaya başlanmıştır. Eğitimler kapsamında girişimci adayları iş planı hazırlama, pazar araştırma, pazarlama planı ve finansal plan hazırlama konusunda bilgiler almakta ve uygulamalar yapmaktadır. Uygulamalı Girişimcilik eğitimlerinin başarılı olması ülkemiz ekonomisi açısından büyük önem taşımakta, dolayısıyla bu eğitimin istenen amaca ulaşabilmesi için mevcut durumunun analiz edilerek yaşanan sorunlar varsa bunların ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm önerileri getirilmesi gerekmektedir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri sonucunda katılımcılara katılım belgesi verilmektedir. Bu belge aynı zamanda katılımcılara KOSGEB Yeni Girişimci Desteğine başvuru yapma hakkı da kazandırmaktadır. Bu uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin ekonomi için önemli olan girişimci sayısının artırılmasında büyük önemi bulunmaktadır. Dolayısıyla bu eğitim çalışmalarının sonuçlarının ortaya konulması, yaşanan sorunlar varsa bunların giderilmesi, eğitimin daha verimli olmasını sağlayacak, ülkemiz açısından daha fazla girişimcinin ortaya çıkmasına olanak yaratabilecektir.

Araştırmanın amacını; Bilecik İlinde KOSGEB'e bağlı olarak yapılan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin (UGE) mevcut durumunun analiz edilmesi oluşturmaktadır. Bu analizle; başladığı günden bugüne kadar yapılan uygulamalı girişimcilik tarihsel gelişim süreci, eğitimlerinin yasal çerçevesi, içerikleri, katılanların demografik özellikleri, sertifika alanların KOSGEB'den destek alma oranları, girişimcilik eğitim programında yer alan tarafların yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik kendi çözüm önerileri ortaya konulmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Girişimcilik Kavramı

Girişim kelimesinin İngilizce karşılığı *entrepreneurship* olup, bu dile ise Fransızca *yüklenmek, üstlenmek, taahhüt etmek* anlamındaki *entreprendre* kelimesinden geçmiştir (Kuratko & Hodgetts, 1998, p.31).

Girişimcilik çok boyutlu bir kavram olduğundan sadece tek bir tanımı yoktur. Ekonomi, Psikoloji, Sosyoloji ve Yönetim vb. bakış açıları ile çeşitli tanımlar yapılabilir. Öncelikle onu Neoklasik iktisatçılar tanımlamışken yapılan tanımlar

piyasaların gelişimi sonrasında çeşitli değişimler göstermiştir (Bula, 2012, p.81). 1950'li yıllara kadar yapılan tanımların çoğunluğu Cantillon (1725), Jean Baptiste Say (1803) ve Joseph Schumpeter (1934) gibi döneminin öncü ekonomistleri tarafından yapılmıştır.

Tablo 1'de çeşitli girişimcilik tanımları verilmiştir.

Tablo 1. Girişimcilik Tanımları

Drucker (1985)	Girişimcilik, var olan kaynaklara yeni varlık üretme kapasitesi kazandırmayı içeren bir inovasyon eylemidir.
Venkataraman (1997)	Girişimcilik, gelecekteki mal ve hizmetleri hayata geçirme fırsatlarının nasıl, kim tarafından ve hangi sonuçlarla ortaya çıkarıldığı, nasıl keşfedildiği ve nasıl kullanıldığı ile ilgilidir
Bridge (1998)	Bir işe başlamak, iş sahibi olmak ve işi geliştirmek ve büyütmeyi kapsayan bir süreçtir

Kaynak: (Soysal, 2010, p.86; Popescu, 2013)

Girişimciliğin tarihi insanoğlunun ticari faaliyetlerinin zaman dilimine dayanır ve şehir devletlerinin kurulması ile yerelden çıkıp şehirlerarası bir yapıya bürünüp sonrasında yazının bulunması ile de boyut değiştirmiştir. Eski Yunan site devletlerinin olduğu zaman diliminde girişim ve girişimcilik pek de hoş karşılanmamış ve daha çok yabancılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha çok tarımsal üretime önem vermiş ve kâr amaçlı değil de toplumun ihtiyacını karşılamaya yönelik faaliyetlere öncelik vermişlerdir. Buna karşın İyonya ise Anadolu'da ticaret yaparak zengin olmuş bir şehirdir. Üretimin toplumun ihtiyacından fazla olması durumunda ticaretten başka yol kalmamaktadır. Bunun sonucu olarak Lidyalıların parayı bulmuş ve ticaretin daha rahat olması için Kral Yolu'nun inşa etmişlerdir. Sonrasında ise İpek Yolu da aynı amaçla kullanılmıştır. Zamanının en başarılı, en zengin ve bugünkü tanımla süper gücü olan Roma İmparatorluğu hem ürün hem de insanın pazarda olduğu bir pazar ekonomisidir. Sanayi devrimi ile üretim olanakları ve miktarları artmış, girişimcilik popüler olmuştur (Ercan & Gökdeniz, 2009, p.15).

Yenilikçilik ve girişimcilik faaliyetlerindeki artış başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere gelişmiş ülkelerdeki durgun endüstrilerinde bir sinerji yaratmış ve yaratılan iş sayıları ve alanlarıyla ülkelerin işsizlik sayılarını azaltma yönünde etki etmiştir. Bu da göstermektedir ki bu yenilikçilik ve girişimcilik faaliyetlerinin desteklenip ülkenin ekonomik gelişimine katkı sağlaması işsizliğin azaltılması mücadelesinde önemli bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır (Öztürk & Arslan, 2016, p.4). GEM (Global Entrepreneurship Monitor – Küresel Girişimcilik İzleme), girişimcilik konusunda dünyada en önde gelen bir araştırma projesi olup (Bilginer, 2017, p.32) ülkelerin yıllık düzeyde girişimcilik ile ilgili faaliyetlerini raporlandırır. GEM'in 2010 yılında yaptığı bir araştırmanın sonuçlarına göre girişimcilik

faaliyetleri yüksek seviyede olan ülkeler ortalamadan daha yüksek bir büyüme göstermektedir (Savrul & Akyüz, 2016, p.170).

Girişimcilik özellikle yarattığı katma değer açısından sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte daha da büyük bir önem kazanmaktadır. Buna neden olarak da gelişen teknoloji ile beraber insan emeğinin üretim üstündeki katkısı azalırken bilgi üretme üstündeki ağırlığı gün geçtikçe artmaktadır. Bilgi toplumuna olan bu geçişle beraber üretim, yönetim vb. alanlarda yapılan önemli gelişmeler ile yaşanan hızlı küreselleşme girişimci ve girişimciliğin önemini artırmaktadır. Artık bu noktada sonra girişimcilik; yenilikçiliğin, yaratıcılığın ve yönetim ile ilgili faaliyetlerin bir tamamlayıcısıdır (Özkuş, 2007, p.344).

Günümüzde artık rekabet globalleşmiş ve bu durumda ulusların zenginliği bilgiye sahip olup onu yöneten girişimci sayısının artmasıyla mümkün olacak bir hale gelmiştir. Pazardaki bu belirsizliğe rağmen bu işlere girişen kişiler risk alan, fırsatları kollayan ve yenilikçi kişilerdir yani girişimcilerdir (Öztürk & Arslan, 2016, p.125).

2.2. Girişimci

Richard Cantillon, girişimciyi belli bir fiyattan alım yapan ve belirsiz bir fiyattan satış yaparak bundan kâr elde etmeye çalışan kişi olarak tanımlar ve onu ekonomideki tüm değişim ve dolaşımdan sorumlu görür. Adam Smith de girişimciyi maceracı, geleceğe yönelik planlar yapan ve uygulayan, riski akıllıca alan bir kişi olarak anlatır. Fransız iktisatçı Baudeau ise girişimcinin farklı yenilikler uygulayarak maliyetlerini düşüren ve buna bağlı olarak da kârını artıran bir yenilikçi olarak tanıtır (Sciascia & De Vita, 2004, pp.3–4). Daha önce girişimci ile ilgili yapılan açıklamalara ilave olarak Schumpeter girişimcinin yenilikçi ve denenmeyi deneyen, devinme içinde olma özelliğinden bahseden ilk kişidir. Ona göre yenilikçi olmayan birisi girişimcilik özellikleri olamaz (Öztürk & Arslan, 2016, p.3). Schumpeter'e göre girişimciler iki sınıfa ayrılır. Bunlardan ilki dinamik girişimcilerdir ve kârlarını yeni buluşları ve yeni üretim araçlarını kullanarak düşürdükleri maliyetler aracılığıyla elde ederler. İkinci sınıftakiler ile dinamik girişimcilerin yaptığı yenilikleri uygulamakla yetinen kimselerdir (Eyüboğlu, 2004, p.13).

Her ne kadar hükümetlerin destekleyici uygulamaları düzgün işleyen bir pazarın yerini alamasa da bu uygulama ve destek programları girişimciliğe uygun bir ortam yaratmak için diğer politikaları tamamlayabilir veya onları destekleyebilir (UNCTAD, 2004, p.13).

Girişimcilerin ortak özelliklerine yönelik kesin bir liste olmamakla beraber risk alabilme, yenilikçi olma, vizyoner, sorumluluk alabilme, problem ve kriz çözme yeteneğine sahip olma, yüksek motivasyonu olma, lider, takım çalışmasına önem

veren birisi olma, zaman yönetiminde başarılı olma gibi çeşitli özellikler ortak özellikler olarak sıralanabilir (Öztürk & Arslan, 2016, p.125).

Türkiye’de girişimcilik yaklaşık olarak 80’li yıllardan bu yana önem görmeye başlamıştır. Bunda 24 Ocak kararları ile değişen ekonomik bakış açısının da etkisi vardır. Bu kararlar neticesinde serbest piyasa modeli ile ekonomi yönetilmeye başlanmış ve ihracata dayalı bir kalkınma stratejisi benimsenmiştir. İhracatı teşvik için de çeşitli teşvikler verilmiştir.2000’li yıllarda ise gelişen teknoloji ve görülen örneklerle beraber girişimcilik önem kazanmış ve iyi eğitilmiş, yenilikleri takip eden, yabancı dil bilen bir girişimci grubu karşımıza çıkmaktadır (Öztürk & Arslan, 2016, p.4)

2.3. Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi

2.3.1. Girişimcilik Eğitimi Kavramı

Acaba girişimcilik doğuştan gelen bir yetenek midir yoksa girişimci olunabilir mi? Bu soru girişimcilik ile ilgili alandaki temel sorulardan bir tanesidir. Kişinin doğuştan sahip olduğu özellikler kadar yetiştiği çevreden gelen dışsal etkiler de bu sorunun cevabını etkilemektedir. Bu faktörlere örnek olarak alınan eğitim, yetişme ortamı, sağlanan devlet destekleri ve sahip olunan finansal olanaklar örnek olarak verilebilir (Balaban & Özdemir, 2008, p.136).

Alan yazında girişimcilik eğitiminin tanımı farklı şekillerde verilmekte olup, bu eğitimin nasıl olması gerektiği hakkında bir fikir birliği ya da model de bulunmamaktadır. Bu eğitimlerin amacı bireylerdeki gizli kalmış çeşitli özelliklerin ortaya çıkarılmasının sağlanmasıdır (Çolakoğlu & Çolakoğlu, 2016, p.73).

Blundel ve arkadaşları (2017, p.7) Peter Ferdinand Drucker’ın “*Girişimcilik hakkında duyduklarınızın çoğu yanlıştır, girişimcilik sihir değildir; gizemli değildir ve kişilerin genleriyle ilgisi yoktur. Bir bilim dalıdır ve herhangi bir bilim dalı gibi öğrenilebilir.*” şeklindeki girişimciliğin öğrenilebilen bir kavram olup olmasıyla ilgili sözlerini aktarmıştır.

Yenilikçilik ve girişimciliğin doğal, yaratıcı ve kendiliğinden olduğu şeklinde ileri sürülen varsayımın zıttı olarak girişimcilik doğal, kendiliğinden olan bir şey değildir. Bugün aralarında hatırı sayılır büyüklükte olanlar dahil başarılı olan girişimciler ve yenilikçiler göstermiştir ki girişimcilik ve yenilikçilik herhangi bir işletme tarafından başarılabilecek bir şeydir. Fakat bunun için bilinçli bir uğraş gerekir, elbette öğrenilebilir ama çaba ister. Girişimci işletmeler girişimciliği bir görev olarak kabul eder, onun üzerinde çalışırlar, pratik yaparlar (Drucker, 1985, p.150).

Girişimcilik eğitimi, girişimcinin ve girişimciliğin gelişmesi hususunda önemli katkılar sunar. Nihayetinde bu eğitimlerde girişimcilere ya da potansiyel girişimci adaylarına girişimcilik bilincinin, becerilerinin ve girişimcilik düşüncesinin kazandırılması amaçlanmaktadır (Bozkurt, 2011, p.22). Girişimcilik eğitiminin amaçları incelendiğinde:

- Girişimcilik için faydalı bilgiler edinmek,
- Girişimcilik becerilerini belirlemek ve canlandırmak,
- Kullanılan birçok tekniğin riskten kaçınma eğilimini ortadan kaldırmak,
- Mevcut tekniklerin kullanımında, iş şartlarının incelenmesinde, eylem planlarının oluşturulmasında kapasiteyi artırmak.
- Değişime yönelik tutumlar geliştirmek,
- Girişimciliğin tüm benzersiz yönlerine empati ve destek geliştirmek,
- Start-up ve diğer girişimleri teşvik etmek olarak sıralanabilir (Garavan & O’Cinneide, 1994; Raposo & do Paço, 2011, p.455).

Girişimcilik eğitiminin başlangıç tarihi ve yeri olarak bazı araştırmacılar 1938 yılını ve Kobe Üniversitesinden Profesör Shigeru Fujii’yi gösterirken bazı araştırmacılar ise 1947 yılında Harvard Üniversitesi İşletme Fakültesin belirtmektedir. Neticede girişimcilik eğitimi dünya genelinde 1960ların sonlarından beri yayılmaya devam etmektedir (Mcmullan & Long, 1987, p.262; Keen et al., 2019, p.238).

Liñán (2004, p.9) girişimcilik eğitimini “Katılımcılarında girişimci davranışlarda bulunma niyetini geliştirmeye çalışan eğitim sistemi içinde ya da dışındaki bütün eğitim ve öğretim faaliyetlerini ya da bu niyeti etkileyen girişimcilik bilgisi, girişimcilik faaliyetinde bulunma ya da girişimciliği uygulama arzusu bileşenlerinden bazılarıdır” şeklinde tanımlamıştır. Tanımın ilk kısmında yer alan faaliyetlerden anlaşılacağı gibi girişimcilik eğitimi bir okulda belli bir müfredatı takip eden bir ders (örn. Girişimcilik dersi) aracılığıyla edinilebileceği gibi okul dışındaki bir kurs, bir uygulama eğitimi (örn. KOSGEB ya da İŞKUR Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri) ile de edinilebilir.

Girişimcilik eğitimi bireylere ticari fırsatları fark etme ve onları kavrama, öz yeterlik ve bilgi ve onları kullanabilecek becerilerini sağlama sürecidir. Bir kavramı ticarileştirme, risk karşısında olanakları bir araya getirme, fırsatları tanıma ve bir girişimi başlatma gibi eğitimleri içerir (Jones & English, 2004, p.416).

Girişimcilik eğitim ve öğretim programları, insanların büyük bir kariyere katılmalarına yardımcı olmakla ilgili diğer eğitim programlarına kıyasla sıklıkla çok kısa sürelidir (Garavan & O’Cinneide, 1994, p.6).

Girişimcilik eğitimlerinin amaçları benzerlik gösterebilir. Örneğin: Garavan ve O’Cinneide (1994, pp.14–15) İrlanda, Fransa (2), İtalya, İspanya, İngiltere’den eğitim süresi 25 gün ile 12 ay arasında değişen ve katılımcıları arasında çeşitlilik olan altı adet girişimcilik eğitim programını incelemiş ve bunların amaçlarını birbirlerine benzediğini gözlemleyerek bunları beş amaç altında toplamıştır. Bunlar;

- Kendi yüksek teknoloji / bilgi temelli iş girişimlerinin başlatılması veya ilerletilmesi için potansiyel girişimcileri belirlemek ve hazırlamak;
- Katılımcıların iş planlarını hazırlamalarını sağlamak
- Pazar araştırması, rakiplerin analizi, finansman, yasal konular ve vergi gibi bir girişim projesi için kritik öneme sahip konulara odaklanmak
- Bağımsız davranabilme, risk ve sorumluluk alma gibi davranışları geliştirme
- Katılımcıları eğitim sonunda yüksek teknoloji / bilgi temelli iş girişimlerini başlatacak bir konuma getirme.

Aynı araştırmanın sonuçlarında ise eğitim programlarının belli bir hedef grubuna göre yapılması gerektiği, öğrenme stratejileri (öğretici, beceri geliştirici, tümevarım vb.) arasında bir denge kurulması ihtiyacı ve girişimcilerin girişimcilikle ilgili sorulara yanı verebilecek, ona kılavuzluk edebilecek ya da rol model olabilecek birisidir.

Girişimciliği GEM’in yaptığı sınıflandırmaya göre alternatif ve getirisi yüksek olan fırsat girişimciliği ve içinde bulunulan iş alanı dışında alanın olmadığı zorunlu-yenilikçi girişimcilik olmak üzere iki sınıfa ayırmak mümkündür (Tanrıverdi et al., 2016, p.4).

2.4. KOSGEB ve Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), 20 Nisan 1994 yılında yayımlanan 3624 sayılı kanun ile kurulan bir kurum olup kurum amacı ve adı daha sonra kaldırılan 1. maddede şu şekilde verilmektedir: “*Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. Kuruluşun kısa adı KOSGEB’dir.*”.

Kuruluş kanununun 4. maddesi ile kendisine verilen görevleri; Ar-Ge’yi desteklemek, sanayi-üniversite iş birliğini kuvvetlendirmek, teknoloji merkezleri ve teknokentler kurmak, işletmelere yönelik teknik yardım merkezleri kurmak, imalatın daha kaliteli ve uluslar arası piyasada güçlü ürünler üretebilmesi için test ve analizler ile ilgili çalışmaları yapmak, teknik insan gücü yetiştirmek için eğitim programları düzenlemek, işletmelere yönetim, üretim pazarlama vb. konularda bilgi ve beceri aktarmak, pazarlama ve uluslar arası rekabet konusunda danışmanlık dahil çalışmalar

yürütmek iken 2009 yılında yapılan eklemeler ile girişimcilik kültürünün geliştirilebilmesi için girişimcilik ve girişimcileri desteklemek ile ilgili faaliyetleri yürütmek ve işletmeler arası ilişkileri geliştirmek ve ortak yatırımların artırılması için gerekli işlemleri yapma görevi de bu kuruma verilmiştir (KOSGEB, 1990, pp.7125–7127). 2009 yılına kadar daha çok üretim sektörüne teknik alanda destek faaliyeti yürüten kuruma verilen diğer dallara da destek vermesi ve girişimcilik kültürü ve ortamının geliştirilmesi görevi ile ülkenin ekonomisinin can damarı olan KOBİ'lerin ihtiyaçlarına cevap verilmesi de amaçlanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumunun 2016 yılında yayımlanmış olduğu Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri raporuna göre KOBİ'ler: 2014 yılı için Türkiye'deki girişimlerin %99,8'ini, istihdamın %73,5'ini yaratılan katma değer %53,5'ini gerçekleştirmektedir (TÜİK, 2016). Bu verilerin ışığında bu KOBİ'lerin sayısının artırılması için girişimcilerin desteklenmesi, kurulması ve nitelikli bir hale getirilmesi için de girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi gerekmektedir. UGE'nin içerisinde bulunduğu Girişimcilik Destek Programının amacı da “*girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamaktır*”. (KOSGEB, 2017, p.1).

KOSGEB'in, ülkemiz girişimcilerinin ihtiyaç duyduğu alanlardaki çalışmaları son derece önemlidir. KOSGEB'in verdiği ya da aracılık ettiği UGE ile katılımcılar içlerindeki girişimciyi ortaya çıkarabilecek, iş fikirlerini ortaya koyup iş planlarını geliştirebileceklerdir. Bunlara ilave olarak KOSGEB'den destek alarak kurulan işletmelerin, destek almadan kurulan işletmelere nazaran daha kurumsal olduğunu ortaya koyan araştırmalar mevcuttur (Mutlu, 2014, p.6).

UGE, 2020 yılın öncesinde İŞKUR, Kalkınma Ajansları, Belediyeler, Ticaret Odaları, Üniversiteler vb. kamu kurum ve kuruluşları tarafından KOSGEB onaylı olmak koşuluyla verilebilmekteydi, şu an için eğitimler KOSGEB e-akademi aracılığı ile uzaktan eğitim yoluyla yapılmaktadır.

Örgün eğitimler düzenlenirken önceki yıllarda çeşitli kurumlar aracılığı ile yapılan başvurular sonrasında e-devlet kapısı üzerinden yani www.turkiye.gov.tr adresindeki eğitim alınacak yerin seçilip, çeşitli bilgileri içeren formların doldurulması ile yapılmıştır. Günümüzde ise KOSGEB'in uzaktan eğitim sistemini üzerindeki Geleneksel ve İleri girişimcilik eğitimlerine katılabilmek için gene e-devlet kapısı üzerinden kayıt olmak gerekmektedir. İleri girişimcilik eğitimine katılabilmek için Geleneksel girişimcilik eğitimini almak şarttır.

KOSGEB, daha önce düzenlediği örgün eğitimleri 4 modül ve en az 32 saat dersten oluşan bir yapıda gerçekleştirirken güncel olan uzaktan eğitimlerde ise geleneksel girişimcilik eğitimi için 8, ileri girişimcilik eğitimi için ise 16 bölümden oluşan bir eğitim yapısı ve materyali kullanılmaktadır. İleri girişimcilik eğitimine katılabilmek

için geleneksel girişimcilik eğitiminin alınmış olması şarttır. Güncel olan uzaktan eğitim ile daha önce uygulanmış örgün eğitimler arasında uyumu sağlamak için daha önce bir UGE almış kişiler 01.01.2021 tarihine kadar hem geleneksel girişimcilik hem de ileri girişimcilik destek programına başvurabilmektedir.

KOSGEB ya da diğer kurumların daha önce düzenlemiş oldukları eğitimlerle ilgili olarak, Türkmen vd.'nin (2018) Uşak ili, Tan'ın (2015) Kastamonu ili, Tiyek'in (2018) Kırklareli ili, Bayramoğlu ve Şahin'in (2017) Çorum ili ve Tunçbilek ile Çetinkaya'nın (2017) Karabük ilindeki eğitimlere yönelik çalışmaları mevcuttur.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmanın amacı Bilecik ilinde KOSGEB aracılığı ile düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin analizinin yapılması, kurum, eğitmen ve katılımcı eksenlerinde var olan sorunların ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin analiz edilmesine çalışılmasıdır.

3.2. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde yer alan işletmelerin yaklaşık %99,8'i KOBİ olarak tanımlanan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerden oluşmaktadır. Bunlar, toplam istihdamın %73,5'ini karşılayıp, toplam ihracatın %55'ini yapmışlardır (TÜİK, 2015, pp.1–2). Girişimci sayısını artırılması yukarıdaki değerlerin artırılması ya da korunmasına katkı sağlayacaktır.

Verilerden de görüldüğü üzere ekonomimiz için hayati olan bu KOBİlerin yaklaşık %60'ı düşük teknoloji ile çalışmakta (TÜİK, 2016, pp.1–2) ve KOSGEB 2019-2023 Stratejik Planına göre bu yüksek teknolojiye verilecek desteklerin artırılması ise değiştirilmeye çalışılmaktadır (KOSGEB, 2018, p.xi)

3.3. Araştırma Kapsamı, Sınırlılıkları

Araştırmanın kapsamını Bilecik ilinde örgün olarak düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları ise sadece 2019 yılında eğitimlere katılan adaylardan bu araştırmaya katılmayı kabul eden kısmına anket uygulanmış ve anket sonrası görüşmeyi kabul eden bazı adaylarla da görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bundan önceki senelerdeki eğitime katılan kişilerin verileri 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gereği bilgileri alınmamış, sadece KOSGEB'den destek almış ve KOSGEB aracılığı ile iletişime geçilerek araştırmaya katılmayı kabul etmiş kişilerle

görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel ve nicel olarak elde edilen verilerin bulguları ile sınırlıdır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

3.4.1. Veri toplama

Araştırmada hem nitel hem de nicel yöntemlerin beraber kullanıldığı karma bir yöntem tercih edilmiştir. KOSGEB'den resmi bir yazı ile temin edilen veriler, uygulamalı girişimcilik eğitimlerine katılan adaylara dağıtılan anket formları ile elde edilen veriler nicel yöntemlerle; eğitimlere katılan katılımcılar ve KOSGEB çalışanlarına yarı yapılandırılmış bir görüşmeyle ve eğiticilerin yoğun programından dolayı onlara verilen formun doldurulması ile nitel bir araştırma gerçekleştirmiştir.

Katılanlara uygulanan ölçek ve görüşme soruları Tiyek (2018) ve Türkmen vd. (2018)'den uyarlanmıştır.

3.5. Araştırmanın Bulguları

3.5.1. Eğitimlerle İlgili Genel Bilgiler

Bilecik ilinde 2012-2018 yılları arasındaki yedi yılda düzenlenen toplam eğitim sayısı 188'dir. Aynı dönemde ülkemizde düzenlenen toplam eğitim sayısı ise 30.599'dur. Bilecik'te düzenlenen eğitimler ülke geneline oranlandığında düzenlenen toplam eğitimlerin %0,61'i bu ilde gerçekleştirmiştir. İl genelinde 5.796 kişi UGE eğitimlerine katılmıştır. Bunun ülkeye oranı %0,55'tir. Desteklenen girişimci sayısı 251 ve bunun Türkiye geneline oranı ise %0,44'tür (Tablo 2). Dikkate değer bir gösterge ise KOSGEB tarafından desteklenen girişimci sayısı ile il genelinde eğitimlere katılan kişi sayısıdır. Bu değer %4,33'tür. Yani KOSGEB, Bilecik'te UGE eğitimi almış 100 kişiden yaklaşık 4 tanesini desteklemektedir. Ülke genelinde bu oran ise %5,5'tir. Bu durumda Bilecik'teki destek sayısı/katılımcı sayısı oranının ülke genelindeki orandan yaklaşık %25 daha az olduğu söylemek yanlış olmayacaktır. Fakat burada dikkat edilmesi gereken bir nokta da destek alanların UGE'yi Bilecik'te alıp almadıkları ile ilgili bir veri bulunmamasıdır.

Tablo 2. Türkiye ve Bilecik'te Düzenlenen UGE Eğitimleri ile İlgili Genel Bilgiler

Yıllar	Düzenlenen Eğitim Sayısı		Eğitilmeye Katılan Kişi Sayısı		Desteklenen Girişimci Sayısı*	
	Türkiye	Bilecik	Türkiye	Bilecik	Türkiye	Bilecik
2012	1.758	7	61.733	446	982	8
2013	2.548	9	88.905	373	5.609	33
2014	2.802	16	110.816	470	9.275	42
2015	3.239	24	132.258	743	11.712	49
2016	6.213	50	228.980	1.447	15.460	62
2017	7.981	46	266.426	1.412	22.789	111
2018	6.058	36	159.876	905	27.178	132

Toplam	30.599	188	1.048.994	5.796	57.677	251
Türkiye Geneline Oran		%0,61		%0,55		%0,44

* İşletmelere destek ödemeleri yıllara sair olarak yapılabilmekte olup toplam satırlarında net işletme sayılarına yer verilmiştir. **Kaynak:** KOSGEB Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yazısı, 28.05.2019

Tablo 2’den elde edilen verilerden de görülebildiği üzere Bilecik ilindeki katılımcı sayısı en yüksek katılımın olduğu 2016 yılına kadar artmış, sonrasında ise bir düşüş yaşamıştır. Buna karşın desteklenen girişimci sayısı, eğitime katılıma zıt bir şekilde artış göstermiştir.

Tablo 3’te Bilecik ilinde eğitim gerçekleştiren kurum ve kuruluşlar verilmektedir. Toplam sayısı on altı olan bu kurumların on dört tanesi devlet kurumu iken iki tanesi ise Ticaret ve Sanayi odalarıdır. Tablo incelendiğinde görülecektir ki; Bilecik ilindeki eğitimlerin neredeyse yarısı (%45,7) bir kurum aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Onu ise bir eğitim kurumu izlemektedir. Bu kurumdaki eğitimler ayrı bir eğitim olarak düzenlenmemiş, içeriği KOSGEB tarafından uygun görülen çeşitli derslerden başarılı olan öğrencilere UGE sertifikası verilmiştir. Kurumların isimleri özellikle verilmemiş, *Kurum 1*, *Kurum 2* şeklinde kodlanmıştır.

Tablo 3. UGE Talebi Sonrası Eğitim Düzenlenen Kurumların Listesi

Kurum Adı	Sayı	Yüzde (%)	Tür		Kurum Adı	Sayı	Yüzde (%)	Tür	
			UGE	Ders				UGE	Ders
Kurum 1	86	45,7	86	0	Kurum 9	3	1,6	3	0
Kurum 2	25	13,3	0	25	Kurum 10	3	1,6	3	0
Kurum 3	17	9,0	17	0	Kurum 11	2	1,1	2	0
Kurum 4	13	6,9	13	0	Kurum 12	2	1,1	2	0
Kurum 5	15	8,0	15	0	Kurum 13	2	1,1	2	0
Kurum 6	7	3,7	7	0	Kurum 14	1	0,5	1	0
Kurum 7	7	3,7	7	0	Kurum 15	1	0,5	1	0
Kurum 8	3	1,6	3	0	Kurum 16	1	0,5	1	0
					Toplam	188	100,0	163	25

Kaynak: KOSGEB Ek Yazısı

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında Bilecik’te ve Türkiye’de en fazla katılımı Lisans mezunları (f=1.859, f=319.172) göstermektedir. Onu sırasıyla Lise/ortaöğretim (f=1.664, f=299.326), İlkokul/İlköğretim (f=1.390, f=208.466), Ön lisans (f=798, f=201.814), Yüksek Lisans (f=81, f=17.252), Okur yazar olanlar (f=1, f=1.503) ve son olarak da Doktora (f=3, f=1.461) mezunları takip etmektedir. Mevzu bahis veriler Tablo 4’te verilmektedir.

Cinsiyet açısından bakıldığında ise hem Bilecik özelinde hem de Türkiye genelinde kadın ve erkek katılımcılar arasında birbirine yakın sayılar olduğu görülmektedir.

Bilecik’te yedi senelik dönem aralığında 2.814 kadın ve 2.982 erkek katılımcı eğitimlere katılmıştır. Bunların toplama oranı yaklaşık %49 kadın ve %51 erkektir. Türkiye genelinde de benzer bir tablo söz konusudur. Şöyle ki 493.646 kadın katılımcı toplam katılımcıların %47’ine tekabül etmekteyken, 555.348 erkek katılımcı da toplam katılımcıların %53’üne karşılık gelmektedir.

Tablo 4. 2012-2018 Dönemi UGE Katılımcılarının Eğitim Durumları ve Cinsiyet Dağılımları

Eğitim Durumu	Cinsiyet	UGE Katılımcı Sayısı (f)	
		Bilecik	Türkiye
Okur Yazar	Kadın	1	897
	Erkek	-	606
	<i>Toplam</i>	<i>1</i>	<i>1.503</i>
İlkokul / İlköğretim	Kadın	728	101.568
	Erkek	662	106.898
	<i>Toplam</i>	<i>1.390</i>	<i>208.466</i>
Lise/Ortaöğretim	Kadın	764	137.629
	Erkek	900	161.697
	<i>Toplam</i>	<i>1.664</i>	<i>299.326</i>
Ön Lisans	Kadın	423	97.529
	Erkek	375	104.285
	<i>Toplam</i>	<i>798</i>	<i>201.814</i>
Lisans	Kadın	854	147.397
	Erkek	1.005	171.775
	<i>Toplam</i>	<i>1.859</i>	<i>319.172</i>
Yüksek Lisans	Kadın	42	8.026
	Erkek	39	9.226
	<i>Toplam</i>	<i>81</i>	<i>17.252</i>
Doktora	Kadın	2	600
	Erkek	1	861
	<i>Toplam</i>	<i>3</i>	<i>1.461</i>
Toplam	Kadın	2.814	493.646
	Erkek	2.982	555.348
	<i>Toplam</i>	<i>5.796</i>	<i>1.048.994</i>

Kaynak: KOSGEB Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yazısı, 28.05.2019

3.5.2. Nicel Araştırma Grubuna Ait Veriler

Bilecik ilinde 2019 yılında düzenlenen UGE eğitimlerine katılan 33 kişiden oluşan bir katılımcı grubuna bir anket uygulanmıştır. Bu gruba ait demografik veriler aşağıdaki Tablo 5’te verilmektedir. Buna göre ankete katılanların %57,7’si erkek ve %42,3’ü ise kadındır. Yaş aralığı olarak 25-34 yaş arasında olanlar %46,2 ile başta bulunurken, onu 35-44 ile 18-24 arası yaşlar takip etmektedir. 45-54 yaşlar arasında olanlar %15,4’tür ve 55 yaş ve üstünde katılımcı bulunmamaktadır.

Eğitim durumlarında ise Lise mezunları %34,6 oranındayken, onları Lisans mezunları %30,8, Ön lisans mezunları %19,2 ve İlköğretim mezunları da %15,4 ile

izlemektedir. Sadece okur-yazar olan, yüksek lisans ve doktora mezunu katılımcı ise yoktur. Katılımcıların çoğunluğu evli (%57,7), geri kalanlar ise bekarıdır.

Tablo 5. Araştırma Grubuna Ait Veriler

		Frekans	Yüzde			Frekans	Yüzde
Yaş	18-24	5	15,2	Eğitim Durumu	Okur yazar	0	0
	25-34	17	51,5		İlköğretim	5	15,2
	35-44	7	21,2		Lise	12	36,4
	45-54	5	12,1		Yüksekokul	6	18,2
	55 ve üstü	0	0		Lisans	8	24,2
Cinsiyet	Kadın	16	48,5		Y. Lisans	2	6,1
	Erkek	17	51,5		Doktora	0	0
Medeni Durum	Evli	19	57,6				
	Bekar	14	42,4				

Katılımcıların büyük çoğunluğu (%72,7) eğitime katılma amacı olarak kendi işlerini kurma yanıtını seçerken, geri kalan %18,2'lik kısım ise KOSGEB desteklerine başvuruda kullanma yanıtını işaretlemiştir. Bu dolaylı olarak kendi işini kurma seçeneği ile aynıdır. Çünkü KOSGEB'den destek alan kişiler neticede kendi işlerini kurmuş olacaktır (Tablo 6).

Tablo 6. Katılımcıların Eğitimlere Katılma Sebepleri

Eğitime katılma sebebi	Frekans	Yüzde
Kendi işini kurma isteği	24	72,7
KOSGEB desteği başvurusu için	6	18,2
Var olan işi büyüme isteği	2	6,1
Sertifika bulunsun, bir gün lazım olur düşüncesi	1	3,0
Toplam	33	100,0

Eğitim sonrası İş Planınızı kime yazdırırsınız sorusuna katılımcıların %48,5'i "Danışmana yazdırırım" derken, %42,4'ü ise "Kendim yazarım" cevabını vermiştir (Tablo 7).

Tablo 7. Katılımcıların İş Planını Yazdıracakları Kişi ya da Kurumlar

İş planınızı kime yazdırırsınız?	Frekans	Yüzde
Kendim yazarım	16	48,5
Yakınıma/Arkadaşıma yazdırırım	3	9,1
Danışmana yazdırırım	14	42,4
Toplam	33	100,0

Düzenlenecek olan eğitimlerden haberdar olma kaynağında ise sırasıyla KOSGEB (% 30), Arkadaşlar (%27), Akraba ya da komşular (% 15), Hoca (% 9) ve diğerleri gelmektedir (Tablo 8).

Tablo 8. Katılımcıların Eğitimlerden Haberdar Olma Kaynakları

Girişimcilik kursundan aşağıdakilerden hangisi aracılığı ile haberdar oldunuz?	Frekans	Yüzde
KOSGEB	10	30
Arkadaşımdan	9	27
Akraba ya da komşulardan	5	15
Hocamdan	3	9
İŞKUR	2	6
İlanlardan	2	6
Belediyeden	1	3
Diğer	1	3
Toplam	33	100

Anketi yanıtlayan katılımcıların UGE'yi çevrelerine tavsiye etme oranları %100'dür. Katılımcıların eğitimleri genel olarak değerlendirilmeleri istendiğine %42,4'ü mükemmel, %39,4'ü iyi ve %18,2'si ise Orta olarak değerlendirmiştir. Daha düşük seçenek seçen katılımcı olmamıştır (Tablo 9).

Tablo 9. Katılımcıların Eğitimleri Değerlendirmeleri

	Frekans	Yüzde
Orta	6	18,2
İyi	13	39,4
Mükemmel	14	42,4
Toplam	33	100,0

3.5.3. Nitel Araştırma Grubuna Ait Veriler

Araştırmada UGE'ne katılmış 10 katılımcı ile yarı yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu kişilerin 6 tanesi KOSGEB'den destek almış, 4 tanesi ise destek almamış ya da desteklere başvurmamıştır. Katılım isteğe bağlı gerçekleşmiştir. Görüşmede sorular olarak girişimcilik ile ilgili genel sorular, eğitim öncesi, esnası ve sonrası ile ilgili sorular, eğitimdeki sorunlar, bunlara yönelik çözüm önerileri ve iş planını kendilerinin yazıp yazmadığı gibi sorular sorulmuştur. Bu kişilerin demografik verilerine kimliklerinin belli olmaması açısından yer verilmeyecektir. Kurum personeli olarak ise 2 kişi ile görüşme, eğitimcilerden ise yoğun programlarından dolayı görüşme formunun gönderilerek yanıtları doldurmaları ile yazışma şeklinde veriler toplanmıştır. Yapılan görüşmelerin hepsi

katılımcıların onayı ile kayıt altına alınmış, HappyScribe web sayfası aracılığı ile bunların metne çevrilmeleri sağlanmıştır ve sonrasındaki kontrol ile son hali verilmiştir. Görüşmeye katılanların verdikleri birbirine benzer yanıtlar aynı yanıt altında kodlanmıştır.

3.5.3.1. Eğitime Katılanların Görüşleri

Bu bölümde eğitime katılanlara görüşmeden sorulan sorulara verilen yanıtlar yer almaktadır (Tablo 9-13). Eğitime hazırlık yapma konusunda çoğu kişi bir hazırlık yapılması gerektiğini bildirmiştir. Eğitime katılanlardan yarısından fazlası iş planını başkasına yazdıracaklarını belirtirken, sonrasında destek almış kişilere bakıldığında görüşme yapılan 4 kişiden 3'ü başkasına yazdığını belirtmiştir.

Tablo 10. Katılımcılar Eğitimlere Yönelik Nasıl Bir Hazırlık Yapmalıdır

KOSGEB destekleri araştırılmalıdır.
Herhangi bir hazırlık yapmalarına gerek yok.
Mevzuat ile ilgili hazırlık yapmalıdırlar.
İş fikri ile eğitime katılmalıdırlar.
Belli bir amaç ile eğitime katılmalıdırlar.
Destek miktarları araştırılmalıdır.

Tablo 11. Eğitime Katılanlar Neden Destek Kendi İşlerini Kuramıyor

İş fikirlerin olmaması
KOSGEB destekleri hakkında detaylı bilgiye sahip olunmaması
Sermayeleri yok
KOSGEB'in kendilerini desteklemeyeceği algısı/ Güvensizlik
Çok çabuk başarıya ulaşmak istenmesi
KOSGEB'in soru sormadan destek vereceğinin düşünülmesi
Eğitime iş kurma amaçlı değil de belge edinme amaçlı gelinmesi

Tablo 12. Görüşme Katılımcılarının İş Planı Yazma/Yazdırma Durumları

İş planınızı kime yazdırdınız/yazdırırsınız?	Destek alan		Sadece eğitime katılan	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Kendim yazdım/yazarım	2	33	1	25
Danışmana yazdırdım/yazdırırım	4	67	3	75

Aşağıdaki tablola da görüleceği üzere katılımcılar eğitim konularına değişik eklemeler yönünde istekte bulunmuştur. Bunların ilki daha çok uygulama yapma

isteği, ekonomik konulara daha fazla ağırlık verilmesi, işveren-işgören ilişkileri vb. (Tablo 13).

Tablo 13. UGE Eğitimlerine Hangi Konular Eklenebilir ya da Detaylandırılabilir

İş planı yazma konusunda daha fazla uygulama yapılabilir
Mali konular, Muhasebe konuları biraz daha fazla anlatılabilir
İşveren-İşgören ilişkileri ile ilgili konular
Liderlik, yöneticilik vb. konular
Ekonomik konular

Katılımcıların eğitimlerde gördüğü sorunlar ise genellikle çalışan ya da öğrenci olan kişilerin eğitimlerin zamanlaması ve yeri ile ilgili sorunları ile iş fikri ya da amacı olmayan katılımcılar ile ilgili sorunlar öne çıkmaktadır (Tablo 14).

Tablo 14. UGE Eğitimlerindeki Sorunlar ve Katılımcıların Çözüm Önerileri

Sorun	Çözüm Önerisi
Eğitim yapılan yerin şartları iyi değil, dışarıdan ses geliyor, not tutmak için sıra vb. yok.	Eğitim bir sınıf vb. daha uygun bir yerde yapılabilir.
Amaçsız katılımcılar	Kişilerin seçiminde bu durum vurgulanabilir.
Duyurular yetersiz	Üniversite vb. yerlerde duyurular yapılabilir.
Eğitimler üst üste 4 gün veriliyor.	Bir gündeki saatler azaltılıp, gün sayısı artırılabilir.
Eğitimler hafta içine geliyor.	Sadece hafta sonları eğitimler planlanabilir.
Dışarıdan gelenler için yemek, servis vb. yok.	Yemek, servis olabilir ya da katılımcılar bunları nereden edineceklerine dair bilgilendirilebilir.
KOSGEB'in kabul ettiği ya da etmediği harcama kalemleri çok fazla bilinmiyor.	Eğitimde buna önem verilebilir.
Eğitimler bir ilçede düzenleniyor	Bilecik il merkezinde de düzenlenebilir.
Katılımcılar iş fikri olmadan geldiği için pasif kalıyor	Kişilerin kafasında bir plan varmış gibi kurgulaması desteklenerek eğitim verilebilir.
Ders saatleri verimli olarak kullanılmıyor	Eğitmcilerin saatlere sadık kalması sağlanabilir.
İş fikri olmayan adayların pasif kalması	Eğitmen konuyla ilgili olarak daha cesaretlendirici olabilir, kafalarında katılımcılara özgü bir fikir canlandırmaları sağlanabilir.

3.5.3.2. Eğitimcilerin Görüşleri

Bu bölümde eğitimcilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar yer almaktadır (Tablo 14-17). Eğitimcilere göre bazı katılımcılar amaçsız katılmakta veya iş fikirlerinin vb. olmaması gibi durumlar yaşanmaktadır. Eğitimlere pazarlama, marka yönetimi vb. konular da dahil edilmelidir.

Tablo 15. Eğitime Katılanlar Neden Destek Alamıyor, Kendi İşlerini Kuramıyor

Katılımcıların amaçsız katılması
İş fikirlerin olmaması
KOSGEB destekleri hakkında detaylı bilgiye sahip olunmaması
Eğitimcinin motive edememesi
İş yerini kuruyor ama destek için KOSGEB'e başvurmadığından yok zannediliyor.

Tablo 16. UGE Eğitimlerine Hangi Konular Eklenebilir ya da Detaylandırılabilir

Rekabet analizi
Marka ile ilgili süreçler ve içerikler
Kişiyi özgüven verecek konular eklenebilir, sunum veya staj gibi.
Eğitimler şu haliyle yeterlidir
Pazarlama ve finans ile ilgili konular eklenmelidir

Tablo 17. Eğitim Verilen Kurumlar

Üniversite
Belediye
İŞKUR
KOSGEB
Ticaret ve Sanayi Odası

Tablo 18. UGE Eğitimlerindeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorun	Çözüm Önerisi
Katılımcılar hibe ve desteklerden ve de işkollarından habersiz.	Eğitime katılacak kişilere broşür, kitapçık ya da SMS yoluyla bilgilendirme yapılabilir.
Katılımcıların denklemler arasında (gelir grubu ya da işkolu) değil	Eğitime katılanlar gerekirse şubelendirilebilir ya da sınıflandırılabilir.
Bazı katılımcıların iş fikirlerini iş fikrinden utanmaları ya da onun çalınmasından endişe ettikleri için söylemekte çekingen kalmaları.	Katılımcıların iş fikirleri daha önceden kayıt altına alınarak, eğitimi veren kurum tarafından fikrin kişiye ait olduğu noktasında garanti verilebilir.
Dört gün verilen eğitim karşılığında alınan ücrette yetersiz olması	Ücretler iyileştirilmelidir. Eğitimcinin motivasyonu da oldukça önemlidir.
Eğitimcilerin iyi bir şekilde izlenmesi ve de değerlendirilmesi gerekmektedir. Saatini verimli kullanamayan ya da bildiklerini aktaramayan eğitimci bir risk faktörüdür.	Eğitimciler denetlenebilir. Daha önceki eğitimde, KOSGEB'den bir izleyici bulunmaktaydı. Ancak bu durum gizli müşteri şeklinde olmalı ve etkinliği düşük olan eğitimci bir sonraki eğitimde değerlendirilmemelidir.
Sayınca çok az da olsa bazı adayların okumayazmasının olmaması	
Daha önce eğitim düzenleyen kurum ile eğitimci baş başa kaldığı durumlarda eğitimci yalnız kalıyordu.	

3.5.3.3. Kurum Personelinin Görüşleri

Bu bölümde KOSGEB personelinin görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar yer almaktadır (Tablo 19-23). Burada dikkat çekici noktalardan birisi iş planı yazma konusunda danışman firmaların eğitimlere yaptıkları müdahaleler, katılımcılara yaptırılan uygulamaların artırılması, eğitimlerde ekonomi ile ilgili konuların detaylandırılması örnek olarak verilebilir. Katılımcıların eğitimlere yönelik bir hazırlık yapmalarına gerek olmadığı, bunun yerine desteklere yönelik bir hazırlık yapmaları da KOSGEB çalışanları tarafından tavsiye edilmektedir.

Tablo 19. Katılımcılar Eğitimlere Yönelik Nasıl Bir Hazırlık Yapmalıdır

Herhangi bir hazırlık yapmalarına gerek yok, yapmamaları daha iyi.
KOSGEB ve verdiği destekler hakkında bir hazırlık yapmalıdırlar

Tablo 20 . Eğitime Katılanlar Neden Destek Alamıyor, Kendi İşlerini Kuramıyor

İş fikirlerin olmaması
KOSGEB destekleri hakkında detaylı bilgiye sahip olunmaması
Sermayeleri yok
KOSGEB'in kendilerini desteklemeyeceği algısı/ Güvensizlik
Çok çabuk başarıya ulaşmak istenmesi
KOSGEB'in soru sormadan destek vereceğinin düşünülmesi
Sertifikayı alayım, lazım olduğunda kullanırım düşüncesi
Eğitime katıldığı halde, KOSGEB desteklerini bilmediği için destek alamıyor

Tablo 21. UGE Eğitimlerine Hangi Konular Eklenebilir ya da Detaylandırılabilir

İş planı yazma konusunda daha fazla uygulama yapılabilir
Muhasebe, maliyet muhasebesi konuları biraz daha fazla anlatılabilir
Finansal ve ekonomik konular

Tablo 22. UGE Eğitimlerindeki Görülen Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorun	Çözüm Önerisi
Genel olarak eğitmenler ile ilgili problemler (proje yazma vb., yeterlilik)	Eğitmenlerin ya KOSGEB personeli ya da üniversitedeki akademisyenler aracılığı ile verilmesi.
Danışman firmalarla ilgili sorunlar	Net bir çözüm yok, çünkü firmalar gittikçe profesyonelleşip kurumsallaşmaktadır.
Şablon iş planları	Katılımcıların bunlara güvenmemesi telkin edilebilir.
Danışman firma ya da kişi eğitime sadece kendi reklamını yapmak için katılıyor	Eğitmen ya da kurum yetkilisi engelleyebilir.
Kişilerin KOSGEB destekleri hakkında bilgileri olmadan eğitime katılmaları	Eğitim başlangıcında desteklerin anlatılması, katılımcıların da ön hazırlık yapması

Tablo 23. Başvuru Reddedilme Sebepleri

Yakın bir akrabanın yürüttüğü işin devralınıp, başvuru yapılması.
Mevcut işin başvuru dönemi öncesinde kapatılıp başvuru yapılması
Şekil şartlarının sağlanmaması (Son üç yıl içerisinde iş yeri sahibi olunmaması, aktif sigortalılığın olmaması vb.)
İkinci el makine-teçhizat alınmaya çalışılması

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ülkemizdeki girişimci sayısının, girişimlerin, girişimcilik kültürünün ve girişimciliğin artırılabilmesi için kullanılabilecek en önemli araçlardan birisi de Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleridir. Söz konusu eğitimler başta KOSGEB olmak üzere belediyeler, üniversiteler ve meslek kuruluşları gibi birçok kurum tarafından düzenlenmektedir. Bu eğitimlerin amacı girişimci adaylarına sahip oldukları bir iş fikri ekseninde bir iş planı hazırlamak ve böylece de kuracakları olası bir işletmenin kurulup hayata geçirilmesi ve kendisini sürdürülebilir hale getirebilmesi için gerekli bilgilerin verilmesidir. KOSGEB girişimcilerin hem eğitimlerine hem de girişimlerine kaynak sağlayarak destek olmaktadır. Bu kaynakların ne denli etkin kullanıldığının araştırılması ya da eğitimlerle ilgili araştırmalar hem KOSGEB'in hem de ülkemiz araştırmacıların sorumluluğudur.

Araştırmanın amacı Bilecik ilinde düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin değerlendirilmesidir. Buna göre eğitimlerle ilgili hem KOSGEB'den hem de eğitime katılan bazı adaylardan elde edilen veriler incelendiği gibi eğitime katılanlar, eğitimciler ve KOSGEB kurum personeli olmak üzere üç tarafın görüşlerine başvurularak araştırma gerçekleştirilmiştir.

2012-2018 yılları arasında Bilecik ilinde UGE'e katılan katılımcı sayısı 5.796 kişi, Türkiye genelindeki katılımcı sayısı ise 1.048.994'tür. Bilecik ilinde katılan katılımcıların Türkiye geneline oranı ise %0,55'tir (binde 5,5). Aynı dönemde destek alan girişimci sayısı ise Bilecik'te 251, Türkiye genelinde ise 57.677'dir. Bilecik ilinde destek alanların Türkiye genelinde oranı %0,44'tür. Düzenlenen toplam eğitim sayısında ise oran %0,61'dir (Bilecik: 188, Türkiye geneli:30.599 eğitim). Destek alan 251 kişinin, eğitim alan 5.796 kişiye oranı %0,44'tür. Aynı oran Türkmen vd. (2018)'nin Uşak ilinde yaptığı araştırmada 3,8'dir.

2012-2018 yılları arasında düzenlenen toplam 188 eğitimin %45,7'si tek bir kurum tarafından düzenlenmiştir. Bunun için eğitimlerin neredeyse yarısı bir kurum tarafından düzenlenmiştir demek gerçekçi olacaktır.

Eğitilere katılıma cinsiyete açısından bakıldığında Bilecik ilinde kadınlar %49 ve erkekler ise %51 oranındadır. Türkiye genelinde ise oranlar kadınlarda %47 ve erkeklerde ise %53'tür.

Eğitim durumlarında ise hem Bilecik hem de Türkiye’de en kalabalık grup Lisans mezunları iken onu sırasıyla Lise/Ortaöğretim, İlkokul/İlköğretim ve diğerleri takip etmektedir.

Eğitilmelere katılanlara yönelik düzenlenen anketler aracılığıyla ilgili elde edilen verilere göre eğitimlere: en çok katılım 25-34 yaşları (%51,5) arasındaki görece eşit (kadın=%48,5 ve erkek=%51,5) cinsiyete sahip, çoğunluğu evli (evli=%57,6 bekar=%42,4) en çok lise mezunu (%36,4) tarafından gösterilmiştir. Eğitime katılanların büyük çoğunluğunun katılım amacı kendi işlerini kurma istekleridir (%72,7). Eğitim sonunda iş planını kendim yazarım diyenler %48,5 ve danışmana yazdırırım diyenler ise %42,4’tür. Katılımcılar eğitimlerden sırasıyla KOSGEB (%30), arkadaşları (%27), akraba ve tanıdıkları (%15) ve diğer kaynaklar aracılığıyla haberdar olmuşlardır.

Anketi yanıtlayan katılımcıların UGE’yi çevrelerine tavsiye etme oranları %100’dür. Katılımcıların eğitimleri genel olarak değerlendirmeleri istendiğine %42,4’ü mükemmel, %39,4’ü iyi ve %18,2’si ise Orta olarak fikir belirtmiştir.

Katılımcı, eğitmen ve kurum personeli ile gerçekleştirilen mülakatlarda ise katılımcılar eğitimlerde aşağıdaki konulara dikkat çekerek:

- İş planının yazma konusunda daha fazla uygulama yapılması gerektiğini,
- Mali konular, Muhasebe konuları ve ekonomik konular ile ilgili daha fazla bilgi verilebileceğini,
- Bazı katılımcıların iş fikri olmadan amaçsız katıldıklarını ve pasif kaldıklarını,
- Mali destekler konusunda KOSGEB’in kabul ettiği ya da etmediği kalemler konusunda daha fazla detay verilebileceği,
- Duyuruların az olduğu,
- Eğitimlerin il merkezinde verilmesinin daha iyi olabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Eğitimciler ise:

- Eğitimlere rekabet analizi, marka ile ilgili süreçler, sunum teknikleri, pazarlama ve finans gibi konuların eklenebileceğini,
- Katılımcıların birbirine benzer yapıda olması gerektiğini,
- Katılımcıların KOSGEB destekleri konusunda bilinçsiz geldiklerini,
- İş planı yazma konusunda daha fazla uygulama yapılması gerektiğini,
- Verilen ücretlerin yetersiz kaldığı şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Son olarak KOSGEB personeli ise:

- Kursiyerlerin iş planı yazma konusunda daha fazla uygulama yapmalarının gerektiği,
- Destek başvurularında şablon iş planları geldiği,
- Bireylerin KOSGEB destekleri hakkında bilgi sahibi olmadan eğitimlere katıldıkları,
- Eğitimcilerin geçmiş dönemde kursiyerlere proje yazması ve onların yeterlikleri hakkındaki endişeler konusunda görüş belirtmişlerdir.

KOSGEB'in başlatmış olduğu uzaktan eğitim yoluyla girişimcilik eğitimlerinin verilmesi katılımcı, eğitimci ve kurum personeli nezdinde eğitim ile ilgili belirtilen birçok eksikliğe çözüm olabilir bir yapı ve içerikte görünmektedir. Buna ilave olarak da 2019 yılı sonlarına Çin'de ortaya çıkıp 2020 yılında dünyaya yayılan Covid-19 pandemisi de uzaktan eğitimin bu konudaki yararını da ortaya çıkarmıştır.

Öneriler

Düzenlenen eğitimlerle ilgili olarak Bilecik ili Türkiye geneli ile çeşitli açılardan kıyaslandığında eğitime katılanların destek alma oranı (%0,44), eğitim alma oranından (%0,55) ve düzenlenen eğitimlerin oranından (%0,61) düşüktür. Bu da eğitimlerin etkinliğinin değerlendirilmesi araştırılması için sonraki araştırmalar için bir gerekçe teşkil edebilir.

Hem katılımcılar hem de KOSGEB personeli tarafından dile getirilen iş planı yazma pratiğine yönelik isteğe yönelik olarak bu konuya ağırlık verilmez.

Bütün eğitimlerin sonunda katılımcıların detaylı bir anket formu doldurmaları sağlanarak hem onların seslerinin duyulması sağlanabilir hem de eğitimler-eğitimciler değerlendirilebilir.

Eğitime katılanların motivasyonu artırmak için daha önce eğitim ve destek almış eski kursiyerler ile tecrübe paylaşımı gerçekleştirilebilir.

KOSGEB eğer örgün bir eğitim düzenleyecekse, nitelikli girişimci yetiştirmek adına eğitim, sektör vb. konularda birbirine yakın kişileri aynı eğitimlerde toplayarak eğitimlerin etkinliğini artırabilir.

KAYNAKÇA

- BALABAN, Ö. & ÖZDEMİR, Y., (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya üniversitesi İİBF örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3133–148.
- BAYRAMOĞLU, G. & ŞAHİN, M., (2017). *KOSGEB Çorum Müdürlüğüne Verilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerini Değerlendirme ve İstihdam Etki Analizi Araştırması Sonuç Raporu*.

- BILGINER, F.G., (2017). Küresel Girişimcilik Endeksi Çerçevesinde Türkiye’de Küresel Girişimciliğin Gelişimi: Teorik Bir Bakış Açısı. *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 29–46.
- BLUNDEL, R., LOCKETT, N. & WANG, C., (2017). *Exploring Entrepreneurship*. SAGE Publications.
- BOZKURT, Ö.Ç., (2011). *Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik eğitimi: Başarılı girişimciler ve öğretim üyelerinden öneriler*. Ankara: .
- BULA, H.O., (2012). Evolution and theories of entrepreneurship: A critical review on the Kenyan perspective. *International Journal of Business and Commerce*, 1(11), 81–96.
- ÇOLAKOĞLU, H. & ÇOLAKOĞLU, T., (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi İle Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 70–84.
- DRUCKER, P.F., (1985). *Innovation and entrepreneurship: practice and principles*. Harper & Row.
- ERCAN, S. & GÖKDENİZ, İ., (2009). Girişimciliğin gelişim süreci ve girişimcilik açısından Kazakistan. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4959–82.
- EYÜBOĞLU, D., (2004). *Girişimciliğin Geliştirilmesi, Milli Prodüktivite Merkez Yayınları No: 668*. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi.
- GARAVAN, T.N. & O’CINNEIDE, B., (1994). Entrepreneurship Education and Training Programmes: A Review and Evaluation – Part 1. *Journal of European Industrial Training*, 18(8), 3–12.
- JONES, C. & ENGLISH, J., (2004). A contemporary approach to entrepreneurship education. *Education + Training*, 46(8/9), 416–423.
- KEEN, C., FAMOSO, V.S., CISNEROS, L. & MORELOS, J.H.M., (2019). 'Over one hundred years in management education the evolution processes of academic entrepreneurship', in Alain Fayolle, Dafna Kariv, & Harry Matlay (eds.) *The Role and Impact of Entrepreneurship Education Methods, Teachers and Innovative Programmes*. [Online]. Edward Elgar Publishing. pp. 238–253.
- KOSGEB, (2017). *Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları*. p.67.
- KOSGEB, (1990). *KOSGEB Kuruluş Kanunu*. p.12.
- KOSGEB, (2018). *Stratejik Plan 2019-2023*.
- KURATKO, D.F. & HODGETTS, R.M., (1998). *Entrepreneurship: A contemporary approach*. The Dryden Press.
- LIÑÁN, F., (2004). Intention-Based Models of Entrepreneurship Education. *Piccola Impresa / Small Business*, 200411–35.
- MCMULLAN, W.E. & LONG, W.A., (1987). Entrepreneurship education in the nineties. *Journal of Business Venturing*, 2(3), 261–275.
- MUTLU, S., (2014). KOSGEB’in uygulamalı girişimcilik sertifikası eğitimi

- kurslarına katılan kursiyerlerin girişimcilik potansiyelleri ve eğilimleri. *Journal of Entrepreneurship & Development/Girisimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 1–21.
- ÖZKUL, G., (2007). Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(3), 343–366.
- ÖZTÜRK, M.D. & ARSLAN, İ.K., (2016). *Türkiye’de kadın girişimcilik: kadınları girişimciliğe yönelten faktörler, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri.*
- POPESCU, N.E., (2013). The Evolution of Entrepreneurship Activity Indicators in Two European Countries. *Procedia Economics and Finance*, 6562–572.
- RAPOSO, M. & DO PAÇO, A.M.F., (2011). Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity. *Psicothema*, 23(3), 453–457.
- SAVRUL, B.K. & AKYÜZ, D., (2016). Türkiye ekonomisinde kadın girişimcilerin mevcut durumu ve geliştirilmesine yönelik çözüm önerileri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(1), 165–185.
- SCIASCIA, S. & DE VITA, R., (2004). *The Development of Entrepreneurship Research*. Libera Università Carlo Cattaneo (LIUC) (Carlo Cattaneo University).
- SOYSAL, A., (2010). Türkiye’de Kadın Girişimciler: Engeller ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1), 83–114.
- TAN, F.Z., (2015). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Adayları Üzerine Kastamonu İlinde Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 3(3), 382–417.
- TANRIVERDİ, H., BAYRAM, G.N. & ALKAN, M., (2016). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *irisimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(1), 1–29.
- TIYEK, R., (2018). KOSGEB Girişimcilik Eğitimlerinin Değerlendirilmesi: Kırklareli Örneği. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 54–72.
- TÜİK, (2016). *Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri.*
- TÜİK, (2015). *Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri.*
- TUNÇBILEK, M.M. & ÇETINKAYA, M.B., (2017). İŞKUR’un Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Etkinliğinin Ölçülmesi: Karabük İli Örneği. *Van YYÜ İİBF Dergisi*, 2(4), 135–157.
- TÜRKMEN, İ., ERTEN, Ş. & ÇETİN ASLAN, E., (2018). 'KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi: Uşak İli Örneği', in *VII. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series Vol. 1*. [Online]. 2018 pp. 480–487.
- UNCTAD, (2004). *Entrepreneurship and economic development: The EMPRETEC showcase.*